

Asil
és un
dret
universal

**GUIA DE DETECCIÓ I DERIVACIÓ
PER A PROFESSIONALS
VINCULATS A L'ATENCIÓ DE PERSONES
AMB NECESSITATS DE PROTECCIÓ
INTERNACIONAL A CATALUNYA**

ASIL.CAT

Asil és un dret universal

ÍNDEX

	número de pàgina
1. Presentació: per què i com fer servir aquesta guia	4
2. Introducció	7
2.1. Contextualització i dades sobre protecció internacional a Catalunya	8
2.2. Conceptes bàsics	9
2.2.1. Què és la protecció internacional?	9
2.2.2. Qui pot sol·licitar protecció internacional?	10
2.2.3. Diferències entre les persones sol·licitants i les beneficiàries de protecció internacional	12
2.2.4. A què dóna dret la sol·licitud de protecció internacional?	12
2.2.5. Què implica la concessió o la denegació de la protecció internacional?	13
3. La detecció de persones amb necessitats de protecció internacional	14
3.1. Consideracions sobre la detecció en col·lectius amb necessitats específiques	18
3.1.1. La detecció de persones LGBTI amb necessitats de protecció internacional	18
3.1.2. La detecció d'índicis de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'exploació	21
3.1.3. La detecció en altres grups socials que requereixen especial atenció	26
3.1.3.1. Desplaçament forçat de menors no acompanyats	27
3.1.3.2. La protecció internacional de menors no acompanyats a Catalunya	28
4. Altres factors de vulnerabilitat que cal tenir en compte en la derivació a recursos especialitzats	29
4.1. Persones amb necessitats de protecció internacional afectades per contextos i processos traumàtics	30
5. Annexos	34
5.1. Marc jurídic de la protecció internacional a l'Estat espanyol	35
5.2. Com es regula la situació de les persones víctimes de tràfic d'éssers humans?	36
5.3. Esquema del procediment de sol·licitud de protecció internacional a territori	37
5.4. Models de documents identificatius de persones sol·licitants i beneficiàries de protecció internacional	38
5.5. Directori d'entitats i serveis públics especialitzats	41

Presentació: Per què i com fer servir aquesta guia

És probable que algunes de les persones que generalment considerem immigrants, sigui quina sigui la seva situació administrativa i documental, siguin persones amb necessitats de protecció internacional. És possible també que algunes d'aquestes siguin víctimes o potencials víctimes del delicte de tràfic d'éssers humans.

1. Presentació: Per què i com fer servir aquesta guia

Aquesta guia pretén ser una eina per al conjunt de **professionals no especialistes en protecció internacional i en tràfic d'éssers humans** que treballen als serveis públics dels municipis de Catalunya i que estan en contacte directe amb persones migrades com a usuàries dels seus serveis. No ens referirem en aquest document al cas de persones migrades que puguin ser susceptibles de detecció i que es troben a frontera o a l'exterior.

És probable que **algunes de les persones que generalment considerem immigrants**, sigui quina sigui la seva situació administrativa i documental, siguin **persones amb necessitats de protecció internacional**. És possible també que **algunes d'aquestes** siguin **víctimes o potencials víctimes del delictes de tràfic d'éssers humans**.

La funció d'aquesta guia ha de ser la d'ajudar al conjunt d'aquests professionals a **detectar possibles indicis** per poder oferir una atenció especialitzada a la seva situació particular, ja sigui per tractar-se de persones que han patit persecució als països d'origen i que puguin necessitar acollir-se a la protecció internacional, o bé persones que puguin presentar indicis de tràfic d'éssers humans i que requereixin per tant l'atenció d'entitats especialitzades.

La **detecció** afavoreix que les persones amb necessitats de protecció internacional tinguin **accés als seus drets** i en conseqüència no ser retornades al país d'origen o residència habitual, en el qual la seva llibertat, integritat física, psicològica o fins i tot la seva vida poden estar exposades a riscos reals.

Així doncs, aquesta guia pretén ser una via d'accés per facilitar la derivació de casos i la coordinació entre professionals d'un nivell d'intervenció primari i un nivell especialitzat. Per tal d'assolir aquesta funció, es proposa:

- **Informar i sensibilitzar** sobre els motius pels quals les persones estrangeres de tercers països que arriben a Catalunya poden emparar-se a la protecció internacional, a quins drets els dóna accés i quin és el seu procediment;

- **Fomentar** que els professionals adquireixin la perspectiva de la protecció internacional i del tràfic d'éssers humans per a afavorir la detecció inicial de casos que requereixin ser derivats a entitats especialitzades.

- **Orientar la derivació a recursos i professionals especialitzats** en l'atenció a persones susceptibles de protecció internacional (en general o amb perspectiva de col·lectius específics) i possibles víctimes de tràfic d'éssers humans. I per a això:
  1. **Donar eines** per a abordar les especificitats que presenten alguns col·lectius.

  2. **Proposar principis d'intervenció** vinculats a factors de vulnerabilitat o d'especial atenció que cal tenir en compte en la derivació, com poden ser processos traumàtics viscuts al país d'origen o durant el seu trànsit a Europa, o altres aspectes com l'edat (menors no acompanyats), o condicions de salut específiques.

  3. **Facilitar la coordinació amb serveis especialistes** mitjançant un directori de les principals entitats i els recursos disponibles per a casos susceptibles de protecció internacional i/o tràfic d'éssers humans.

Introducció

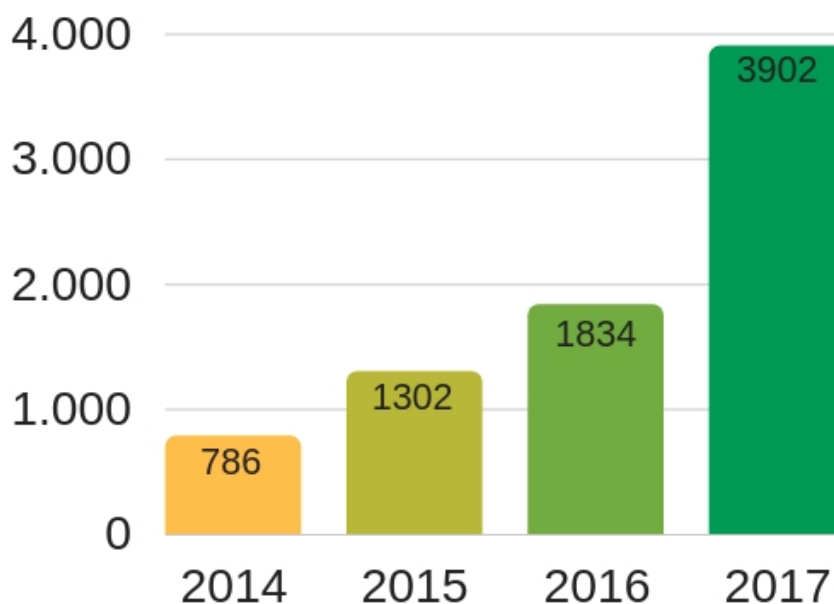
És probable que algunes de les persones que generalment considerem immigrants, sigui quina sigui la seva situació administrativa i documental, siguin persones amb necessitats de protecció internacional. És possible també que algunes d'aquestes siguin víctimes o potencials víctimes del delicte de tràfic d'éssers humans.

2. Introducció.

2.1. Contextualització i dades sobre protecció internacional a Catalunya

En els últims anys, a Catalunya s'ha produït un augment significatiu del nombre de sol·licituds de protecció internacional, la majoria de les quals han estat registrades a Barcelona. No obstant això, es dóna una manca de detecció de potencials persones sol·licitants de protecció internacional a la resta de províncies de Catalunya.

Nombre de Sol·licituds de protecció internacional a Catalunya (2014-2017)

Moltes persones amb necessitats de protecció internacional a Catalunya es troben fora dels circuits propis del sistema d'acollida espanyol, ja sigui per desconeixement de la figura de la protecció internacional, per manca de derivació a recursos especialitzats en la seva atenció o perquè són ateses en el marc de la legislació d'estrangeria. Degut a l'augment experimentat en les sol·licituds de protecció internacional als municipis catalans, una de les principals motivacions d'aquest document és millorar les capacitats dels equips tècnics dels serveis públics del conjunt del territori català per a la detecció de persones amb necessitats de protecció internacional.

NOMBRE DE SOL·LICITUDS DE PROTECCIÓ INTERNACIONAL - PER PROVÍNCIA

	2014	2015	2016	2017
BARCELONA	690	1143	1650	3437
GIRONA	83	137	97	261
LLEIDA	12	13	14	102
TARRAGONA	1	9	47	102

2.2. Conceptes bàsics

2.2.1. La protecció internacional

La **protecció internacional** és un terme que fa referència a la protecció que un Estat dispensa a una persona estrangera que, en cas de retornar al seu país d'origen correria el perill de patir persecució i la seva vida, la seva llibertat o els seus drets fonamentals estarien amenaçats. També és el cas d'aquelles persones estrangeres nacionals d'un país que es troba en situació de conflicte armat, violència o greu desordre públic, circumstàncies dels quals les autoritats del país no poden o no volen protegir-les. Aquest terme es refereix principalment al **dret d'asil**, però també a altres formes complementàries de protecció.

El **dret d'asil** és un dret humà fonamental recollit a l'article 14 de la Declaració Universal dels Drets Humans. A nivell internacional, el regula la Convenció de Ginebra de 1951, sobre l'Estatut dels Refugiats i el Protocol de Nova York, de 1967, així com altres instruments jurídics que s'han introduït posteriorment a nivell regional. L'Estat espanyol el reconeix en la seva Constitució i el regula a través de la seva Llei d'asil.

El dret d'asil implica la dispensa de protecció a les persones estrangeres no comunitàries (en el cas dels països de la UE) i en alguns casos també a persones apàtrides a les quals se'ls reconeix la **condició de refugiades** o la **protecció subsidiària**.

A títol informatiu, trobareu a l'**Annex 5.1.** més informació sobre el **marc normatiu vigent sobre la protecció internacional** i a l'**Annex 5.3.** quin és actualment el **procediment de sol·licitud de protecció internacional a territori**. Recomanem que l'acompanyament de possibles casos sigui portat a terme per lletrats i tècnics socials de les entitats especialitzades.

2.2.2. Qui pot sol·licitar protecció internacional?

La llei espanyola reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària reconeix **la condició de refugiat/da** a tota persona que tingui un temor fonamentat a ser perseguida o a no rebre la protecció que necessita per part de l'Estat i de les forces de seguretat al seu país d'origen per motius de raça, religió, nacionalitat, opinions polítiques, pertinença a determinat grup social, de gènere, identitat de gènere i/o orientació sexual.

La mateixa llei regula també la **protecció subsidiària**, que és aquella protecció que s'atorga a les persones que no poden retornar al seu país d'origen perquè hi correrien un risc real de patir danys greus, com ser condemnats a pena de mort, patir tortures, o bé per la violència indiscriminada a causa de situacions de conflicte intern o internacional.

Pel que fa a la protecció internacional de **persones apàtrides**, addicionalment als motius contemplats a la Convenció, aquestes poden convertir-se en refugiades quan, per exemple, la seva manca de ciutadania impliqui una severa discriminació, viscuda al país de residència habitual i que constitueixi persecució.

2.2.2. Què s'entén per 'temors fonamentats'?

En el marc del dret d'asil, el temor és l'element subjectiu que motiva a la persona amb necessitats de protecció internacional al desplaçament forçós i l'abandonament del seu país d'origen o de residència habitual. El temor ha d'anar acompanyat d'elements objectius que en constitueixin el fonament.

Els motius de persecució que reconeix la llei espanyola com a fonament de sol·licitud de protecció internacional són descrits de la següent manera:

RAÇA/ÈTNIA	Entesa com el color de la pell, l'origen o la pertinença a un determinat grup ètnic.
RELIGIÓ	La professió de creences teistes, no teistes i atees, la participació o l'abstenció de fer-ho, en cultes formals en privat o en públic, ja sigui individualment o en comunitat, així com altres actes o expressions que comportin una opinió de caràcter religiós o formes de conducta personal o comunitària basades en qualsevol creença religiosa o ordenades per aquesta.

<p>NACIONALITAT</p>	<p>No es limitarà a posseir o no la ciutadania d'un Estat, sinó que comprendrà la pertinença a un grup determinat per la seva identitat cultural, ètnica o lingüística, els seus orígens geogràfics o polítics comuns o la seva relació amb la població d'un altre Estat.</p>
<p>OPINIONS POLÍTiques</p>	<p>La professió d'opinions, idees o creences sobre un assumpte relacionat amb els agents potencials de persecució (p. ex. L'Estat) i amb les seves polítiques o mètodes, independentment que el sol·licitant hagi o no obrat d'acord amb tals opinions, idees o creences.</p>
<p>PERTINENÇA A UN DETERMINAT GRUP SOCIAL</p>	<p>Quan les persones integrants d'un grup comparteixen una característica innata o uns antecedents comuns que no poden canviar-se, o bé comparteixen una característica o creença que resulta tant fonamental per la seva identitat o consciència que no se'ls pot exigir que hi renunciïn,</p> <p>I quan aquest grup posseeix una identitat diferenciada al país que es tracta per ser percebut com a diferent per la societat que ho envolta o per l'agent o agents perseguïdors.</p>

La categoria de **grup social** determinat abasta la persecució per **motius de gènere**, que sofreixen específicament les **dones pel fet de ser-ho**, i la persecució per **orientació sexual** o **identitat de gènere**. Aquests grups, entre altres com els menors no acompanyats, presenten múltiples vulnerabilitats i en conseqüència tenen necessitats específiques pel que fa a la protecció internacional. Per a més informació, vegeu els capítols 3.1. i 4.1.

2.2.3. Diferències entre les persones sol·licitants i les beneficiàries de protecció internacional

La **persona sol·licitant de protecció internacional** és aquella que es **troba a l'espera** de resolució del procés de tramitació de la seva sol·licitud de protecció internacional, que podrà tenir per efecte la concessió de l'**estatut de refugiada** o la **protecció subsidiària**, o la denegació.

La **persona refugiada** i la **persona beneficiària de la protecció subsidiària** és aquella a qui **ja li ha estat concedit l'estatut de protecció internacional**.

2.2.4. A què dóna dret la sol·licitud de protecció internacional?

Ser sol·licitant d'asil dóna dret a romandre al territori espanyol mentre es tramita el seu expedient. Addicionalment, comporta:

- Ser documentat com a sol·licitant de protecció internacional amb permís de residència (vegeu annex 6.4. per més detall sobre documentació identificativa),
- Rebre l'autorització de treball a partir dels sis mesos,
- La suspensió de qualsevol procés de devolució i expulsió (principi de no devolució),
- El dret a rebre assistència jurídica i sanitària,
- El dret a rebre prestacions socials específiques (places d'acollida temporal, manutenció i suport psicosocial, laboral, etc.).

El procediment administratiu de sol·licitud de protecció internacional dóna accés, però és independent dels ajuts i prestacions socials destinats a aquest col·lectiu. **No totes les persones sol·licitants o beneficiàries de protecció internacional són usuàries dels programes d'acollida.** L'accés a aquests és de caràcter voluntari i la sol·licitud de plaça és tramitada per les treballadores i treballadors socials d'entitats especialitzades, després de valorar la situació personal o familiar, tenint en compte factors de vulnerabilitat o de risc d'exclusió social.

2.2.5. Què implica la concessió o la denegació de la protecció internacional?

La concessió de l'estatut de protecció internacional implica la **no devolució de la persona beneficiària al seu país d'origen o de residència habitual ni la seva expulsió del territori nacional**. Implica també l'adopció de les següents mesures:

- La concessió de l'**autorització per residir a Espanya**. Tindrà el permís de residència de llarga durada (5 anys) que podrà renovar quan el document hagi expirat.
- L'expedició dels **documents d'identitat i de viatge** necessaris. La persona beneficiària de protecció internacional **no podrà tornar al seu país mentre la seva vida corri perill**.
- **Si hi retorna, perdre l'estatut de protecció concedit**.
- La concessió d'**autorització** per a dur a terme **activitats laborals, professionals o mercantils**.
- La persona que té l'estatut de refugiat/da podrà sol·licitar l'**adquisició de la nacionalitat** en la meitat del temps legalment establert. Si li ha estat concedida la protecció subsidiària, no se li redueix el termini per a l'adquisició de la nacionalitat.

Si la sol·licitud de protecció internacional és **DENEGADA**, haurà de consultar a una advocada o advocat especialista per saber com procedir.

La informació continguda a aquesta guia té caràcter divulgatiu i **no capacita en si mateixa per a la intervenció directa** en l'acompanyament o l'accés al procediment de sol·licitud de protecció internacional. **Recomanem la derivació a serveis especialistes.**

La detecció de persones amb necessitats de protecció internacional

3. La detecció de persones amb necessitats de protecció internacional

La detecció de persones amb necessitats de protecció internacional parteix de la **detecció d'indicis** (que es manifesten al comportament, al discurs i al context) de la situació personal d'aquesta a través de l'escolta i la observació activa, del relat que fa de la seva migració i de les circumstàncies que la puguin haver provocat.

De manera general, per a detectar possibles sol·licitants de protecció internacional cal tenir en compte la **manifestació de sentiments de por de retornar al país d'origen** i es pot explorar mitjançant un seguit de preguntes durant l'entrevista.

La importància de la detecció de persones que necessiten protecció internacional rau en el **risc que correria la seva vida, llibertat o integritat física o psicològica si fossin retornades** al país del qual han fugit. S'ha de tenir en compte que sovint les mateixes persones refugiades **desconeixen els seus drets** i no saben que són susceptibles d'acollir-se a la protecció internacional.

La detecció que proposem en aquesta guia és un **nivell primari d'intervenció no especialitzada** i està **destinada a la derivació a entitats especialitzades** en protecció internacional, així com en atenció a víctimes de tràfic d'éssers humans, entre altres col·lectius amb vulnerabilitats múltiples i necessitats específiques.

S'entén per **actes de persecució** que donen lloc a la protecció internacional:

- Els actes de violència física i psíquica (inclosa la sexual);
- Les mesures legislatives, administratives, policials i judicials discriminatòries en sí mateixes i que s'apliquin de manera discriminatòria;
- Els processaments o penes desproporcionats o discriminatoris; denegació de la tutela judicial de la que es deriven penes desproporcionades o discriminatòries;
- Els processaments o penes per la negativa a prestar el servei militar en un conflicte en el que el seu compliment comportaria delictes o actes d'exclusió de la protecció internacional;
- Els actes de naturalesa sexual que afecten a adults o menors.

És important diferenciar entre **discriminació i persecució**, donat que la discriminació per se no és motiu suficient per a poder sol·licitar protecció internacional. La **discriminació**¹ consisteix en tracte diferent i desfavorable envers una persona o grup de persones, que estigui basat en uns

¹ Definició extreta del 'Manual pràctic per a la investigació i enjudiciament de delictes d'odi i discriminació' (pàg. 23).

trets o motius protegits, que no tingui una justificació objectiva i raonable, i la conseqüència del qual sigui privar-la dels drets i oportunitats de què uns altres gaudeixen. No obstant això, la discriminació **no constitueix persecució** en sí mateixa.

A continuació proposem un seguit de **preguntes i indicadors de caràcter orientatiu**, que poden resultar útils a l'hora d'explorar aquests indicis.

Val a dir d'entrada que aquestes preguntes i indicadors **no són conclouents** i sempre hem de tenir en compte que és possible que la persona es reservi informació o tingui por a enunciar certes circumstàncies o temors com a mecanisme de protecció, o degut a les persones que les acompanyen, etc. Per això, és important que la persona estigui informada de la finalitat de les preguntes que se li faran i que les seves respostes seran tractades en un context de confiança i confidencialitat.

A l'hora de fer les preguntes, és de màxima importància tenir en compte el següent:

- Crear atmosfera adequada per a establir comunicació i generar confiança.
- En tot moment, la persona ha d'estar informada sobre què i per què se li està preguntant.
- Mostrar una actitud pacient i comprensiva. És possible que la persona es trobi incòmoda, molesta, neguitosa, irritada...
- És possible que la persona pugui incórrer en incoherències, contradiccions i confusions, o que hagi oblidat o no pugui parlar de determinats fets.
- Prendre consciència de la relació de poder i esforçar-se per disminuir la tensió.
- No prejudicar i evitar estereotips

PREGUNTES POSSIBLES	POSSIBLES INDICADORS
<p>Per quin motiu va sortir del seu país?</p>	<p>Actes de persecució (veure definició a dalt) o temor de la persona a veure's afectada per aquests degut a amenaces o experiències d'altres persones del seu entorn.</p>
<p>Pertany o és identificat com a pertanyent a un grup determinat?</p>	<p>Aquesta circumstància és motivada pel fet de pertànyer o ser identificada com a pertanyent a: una ètnia, religió, nacionalitat, grup o moviment polític, o un determinat grup social (orientació sexual, identitat de gènere no normativa) o per motiu de gènere (dones), entre altres.</p>
<p>Què creu que li passaria en cas de ser retornat al seu país en aquest moment?</p>	<p>La persona expressa directa o indirectament por a circumstàncies tals com la persecució, la guerra, la seva mort, patir tortura, empresonament o altres formes de violència i/o violacions de drets humans.</p> <p>La persona manifesta que no pot viure amb seguretat a cap altra part del país ni és raonable traslladar-s'hi (donada la seva identitat, circumstància personal o context del país).</p>
<p>Què faria el govern, les autoritats o els cossos de seguretat del seu país?</p>	<p>La persona manifesta que no pot recórrer a la policia o a les forces de l'Estat, o que quan ho ha fet (per interposar una denúncia, etc.), aquestes no li han proporcionat protecció efectiva o han sigut elles mateixes agents de persecució.</p>

Per tal de contrastar la informació proveïda per la persona a través del qüestionari, es recomana consultar informació relativa a la situació al seu país d'origen. Algunes bones opcions són els informes de país: Amnistia Internacional (<https://www.amnesty.org/en/countries/>) Human Rights Watch <https://www.hrw.org/countries/> Immigration and Refugee Board de Canadà <https://irb-cisr.gc.ca/en/country-information/> buscant 'National Documentation Packages' i seleccionant el país en qüestió.

3.1. Consideracions sobre la detecció en col·lectius amb necessitats específiques

Cal tenir en compte les particularitats d'alguns grups que a més de la necessitat general de protecció internacional presenten altres vulnerabilitats i, en conseqüència, també necessitats específiques pel que fa a la protecció, com poden ser les víctimes de tràfic d'éssers humans, les dones supervivents de violència masclista, les persones que han estat sotmeses a tortura, les persones LGBTI, els i les menors estrangers no acompanyats, etc.

3.1.1. La detecció de persones LGBTI amb necessitats de protecció internacional

Per què ser LGBTI pot constituir un motiu per sol·licitar protecció internacional?

A més de 70 països arreu del món és il·legal la orientació i la conducta sexuals i/o la identitat de gènere no normatives (és a dir, no exclusivament heterosexuales i/o no conformes amb la identitat de gènere assignada en néixer). En molts casos, les persones LGBTI (lesbianes, gais, bisexuals, trans* i intersexuals) són objecte de múltiples formes de maltractament i són castigades amb pena de presó o fins i tot pena de mort

Pot donar-se el cas que una persona tingui necessitat de protecció internacional pel fet de haver patit persecució per ser percebuda com a LGBTI per les autoritats o per la societat, encara que ella mateixa no s'identifiqui com a tal.

Si ens trobem amb persones migrades LGBTI, és important explorar la possibilitat que la seva migració sigui motivada per circumstàncies que li permetin accedir a la sol·licitud de protecció internacional. Encara que en moltes ocasions **les causes de la migració són múltiples**, entre les quals l'orientació sexual i/o la identitat de gènere pot ser només una d'elles, cal tenir en compte que és possible que sigui **aquella de la qual li costarà més parlar** i pot ser precisament el motiu pel qual la persona necessita protecció internacional.

Si la persona LGBTI refereix que la seva vida, seguretat i llibertat estarien en perill si torna al seu país, se l'ha d'informar sobre el dret a sol·licitar protecció internacional i vincular-les a entitats que puguin assessorar-les i acompanyar-les tant en el procés legal com aspectes d'acompanyament psicosocial i creació de xarxa social.

Particularitats que cal tenir en compte

Una de les diferències que solen presentar les persones LGBTI desplaçades forçosament respecte altres grups és que **sovint les seves pròpies famílies contribueixen a la persecució, o fins i tot han pogut exercir sobre elles algun tipus de violència** al llarg dels anys com a càstig o mesures correctives de la seves conductes no normatives, com poden ser les agressions sexuals, "violacions correctives", o han promogut matrimonis forçats, entre d'altres.

A més, un cop arribades al país d'acollida, en la majoria dels casos **no poden recórrer al suport dels seus connacionals** sense la por d'haver de tornar a amagar-se o a exposar-se a la mateixa persecució i violència de la que han fugit.

Un cop al país d'acollida, fins i tot quan es vinculen a entorns de socialització LGBTI sovint senten **vergonya o culpabilitat pel seu historial de persecució** i també l'oculten a la nova xarxa de relacions LGBTI.

No hem d'oblidar que moltes vegades la fugida dels països d'origen es fa en parella i que, en aquests casos, **no sempre es presenten als serveis com unitat familiar** per por al rebuig.

En altres casos, cal tenir en compte que **algunes persones** (no només les LGBTI) **pateixen també malalties o processos infecciosos** pels quals no han pogut o fins i tot no han volgut rebre cap tractament al seu país, com poden ser les infeccions o les malalties de transmissió sexual, motivades per la por al **doblet estigma** al qual s'exposen.

La por, la vergonya i la sensació de manca de seguretat provoquen **bloquejos** i en molts casos **l'aïllament**, que dificulten avançar en aspectes de la seva vida al país d'acollida i de parlar obertament de la seva orientació sexual i/o identitat de gènere. Tot això fa que la detecció de persones LGBTI amb necessitats de protecció internacional presenti una **dificultat afegida**.

Ser respectuós/sa

- És fonamental demanar a la persona quin nom i pronom desitja que utilitzeu quan us adreceu a ella, i sigueu atents en **respectar la seva auto-denominació**.
- **No realitzar mai preguntes intrusives** sobre la vida sexual, l'activitat sexual o sobre aspectes íntims de la persona (per exemple, no preguntar a una persona trans* si s'ha sotmès a tractaments o cirurgies, a menys que sigui rellevant per al seu relat personal).

Proporcionar confiança i confidencialitat

- És fonamental garantir a la persona un espai de confiança i confidencialitat perquè es pugui sentir còmoda relatant la seva història de vida i experiències de persecució.
- Proporcionar les condicions per tal que els espais d'atenció siguin "espais segurs" on les persones LGBTI se sentin recolzades a expressar lliurement la seva orientació sexual i/o identitat de gènere.
- En el supòsit que la persona us reveli la seva orientació sexual i/o identitat de gènere sempre se li ha de demanar autorització per poder comunicar-la a tercers i especificar a qui i per quin motiu.

No generalitzar i evitar caure en estereotips

- La persona no té per què haver estat activista pels drets LGBTI ni ha d'haver tingut cap tipus de vincles previs amb grups LGTBI al seu país d'origen per tal de sol·licitar protecció internacional.
- Moltes persones no s'identifiquen amb cap de les categories de l'acrònim LGBTI. Poden compartir-hi pràctiques o sentiments, però no sentir-s'hi definides donat que aquestes categories i el seu contingut narratiu i simbòlic són occidentals i no totes les persones migrades tenen perquè definir-se segons aquests codis.
- Algunes persones no se senten "homes" ni "dones", sinó que situen la seva identitat de gènere en un punt intermedi, fluctuant o fora d'aquesta categorització.
- Algunes persones, especialment dones lesbianes o bisexuals, no han arribat a tenir relacions amb altres dones i/o han pogut estar forçades a un matrimoni, i fins i tot han tingut fills.
- Algunes persones trans* no han realitzat cap tipus de canvi físic visible al seu país d'origen per por a les conseqüències, i és en arribar al país d'acollida quan comencen a fer-los a mesura que van adquirint seguretat.
- A l'hora de fer-ne una derivació, cal tenir una especial atenció a la vulnerabilitat de les persones trans* que pateixen múltiples discriminacions degut als prejudicis socials que també es tenen en la societat d'acollida.

3.1.2. La detecció d'indicis de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació

És important d'entrada tenir en compte que el tràfic i el contraban de persones sovint es confonen i la seva terminologia no és degudament utilitzada, malgrat estan tipificats per la llei com a delictes diferents. Aquestes són les diferències principals:

Tràfic de persones o d'éssers humans	Contraban de persones o d'éssers humans
[en] human trafficking [es] trata de personas o de seres humanos	[en] human smuggling [es] tráfico de personas o de seres humanos
Consentiment	Consentiment
No existeix consentiment. Si inicialment es va donar, va ser mitjançant l'engany, la coacció, l'abús..	La persona dóna el seu consentiment per al contraban, malgrat les condicions en què pot tenir lloc
Transnacionalitat	Transnacionalitat
No necessàriament. També pot donar-se dins del mateix país	Implica sempre el creuament de fronteres
Explotació	Explotació
N'és l'objectiu final i inclou diversos tipus: sexual, servitud, comissió de delictes, treball forçós, mendicitat...	L'objectiu final és l'entrada irregular de persones immigrants
Delicte	Delicte
Contra la persona	Contra l'Estat

Quan parlem de **tràfic d'éssers humans** (TEH) ens referim a una de les indústries del crim organitzat més lucratives del món. Segons diversos informes, entre el 70 i 80 % de les víctimes de TEH són dones i nenes, arriben a un 90 % en casos de TEH amb finalitat d'explotació sexual. La violència contra les dones es dona a tots els nivells (de parella, familiar, laboral i/o comunitari) i se situa com un factor que alimenta el TEH involucrant nombrosos actors diferents, entre d'altres a famílies, intermediadors locals i xarxes delictives.

No hem d'oblidar que, tot i que la majoria de víctimes de TEH són dones i nenes, i moltes són objecte de TEH amb finalitat d'explotació sexual, el TEH té multiplicitat de finalitats d'explotació (mendicitat, servei domèstic, matrimonis forçats, comissió de delictes, etc.).

En la majoria de casos, quan parlem de víctimes de TEH ens referim a dones i nenes que han fugit dels seus països d'origen degut a la violència exercida contra elles i que s'han vist exposades a situacions greus de vulnerabilitat que han propiciat la captació per part de les xarxes criminals (en origen, trànsit o destí).

Pot donar-se el cas que una persona víctima de TEH sigui susceptible de sol·licitar protecció internacional sempre i quan pugui acreditar la por fonamentada a tornar al país d'origen. Això inclou a les persones que fugen dels seus països d'origen degut a temors fonamentats de rebre persecució per motius de gènere (i/o edat). Ara bé, aquest motiu no serà suficient per si sol i haurà d'anar acompanyada d'un altre motiu de persecució.

La **identificació** de les víctimes de tràfic correspon **a les forces i cossos de seguretat de l'Estat**. No obstant això, és tasca de les entitats i dels serveis públics que es trobin en contacte amb aquestes persones **detectar possibles indicis** de tràfic d'éssers humans.

Per a la detecció de víctimes de tràfic d'éssers humans, en totes les seves modalitats d'explotació, és necessari centrar l'atenció en certs **indicadors físics i/o psíquics** de la persona, que es poden observar en el moment d'establir-hi contacte.

Consideracions prèvies (a tenir en compte)

Una de les particularitats a tenir en compte és que, generalment, les persones víctimes de tràfic d'éssers humans **no es consideren elles mateixes com a víctimes**. En molts casos desconeixen aquest concepte; en altres, tenen un alt nivell de tolerància envers la violència o l'han normalitzada.

Les persones víctimes de tràfic d'éssers humans acostumen a estar sota una pressió molt gran no només per part del/s traficant/s, sinó també per part de les famílies en els països d'origen, que són les que reben coaccions, amenaces, etc. És molt important respectar la decisió de les persones que estan en aquesta situació i que no volen denunciar, ja que podria posar en perill a la pròpia persona o a la família en el país d'origen.

Ser respectuós/sa

- Respectar l'ordre i l'estructura cronològica dels esdeveniments que relata,
- Respectar silencis i temps de la persona,
- Preguntar si està a gust o si necessita descans, parar, no contestar, etc.
- Oferir la possibilitat de ser entrevistada per una professional del mateix sexe,
- No fer preguntes intrusives, especialment pel que fa a la vida sexual. Per exemple, l'exercici de la prostitució és molt estigmatitzant i resulta difícil de verbalitzar i acceptar, especialment si és forçada.

Proporcionar confiança i confidencialitat

- No posar-se en contacte amb cap autoritat fins que la persona no ho hagi autoritzat.
- Informar sobre la possibilitat de rebre ajuda en el cas que estigui en potencial situació de TEH i/o similar.

No generalitzar i evitar caure en estereotips

- Existeixen persones víctimes de TEH de diferents condicions socials i estatus socioeconòmics.
- No totes les persones experimenten la vivència de la mateixa manera. Malgrat l'alt nivell de violència, estrés i control a la que estan sotmeses, hi ha persones víctimes de TEH que tenen una gran capacitat de resiliència i un ampli ventall de recursos per tirar endavant i refer la seva vida.
- El TEH té lloc entre diferents països o dintre d'un mateix país.

El primer pas per a la detecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans consisteix en l'observació de comportaments (indicadors de comportament). Difícilment ens trobarem amb una víctima de tràfic d'éssers humans que relati la seva situació amb detall degut a la desconfiança, la por, el desconeixement dels seus drets...

Els indicadors **varien en funció de la finalitat d'explotació** a la qual està sent sotmesa la persona víctima de tràfic d'éssers humans.

És possible que es doni més d'una finalitat d'explotació a la vegada.

El fenomen del **tràfic d'éssers humans és canviant i adopta múltiples formes** i els traficants modifiquen constantment el seu modus operandi.

Indicadors (de caràcter orientatiu):

- Mostrar senyals d'estar sent controlada.
- Donar mostres de tenir por, estrès o ansietat.
- Presentar lesions o malalties que puguin estar relacionades amb la situació d'explotació (violacions, infeccions de transmissió sexual i malalties derivades, en casos d'explotació sexual, per exemple).
- Mostrar desconfiança de les autoritats.
- No estar en possessió del propi passaport.
- Trobar-se en algun lloc on és probable que s'exploti a les persones (entorns de prostitució, en cas d'explotació sexual; sector agrícola, en cas d'explotació laboral; llocs on es practica la mendicitat, etc).
- No estar familiaritzades amb la llengua local.
- No conèixer la direcció de la seva casa o lloc de feina.
- Actuar/parlar com si hagués rebut instruccions d'una altra persona (possibles contradiccions en relats de vida).
- Permetre que altres persones parlin per ella.
- Anar sempre acompanyades.
- Provenir de països d'origen que són font de tràfic de persones.
- Jornades de treball molt llargues.
- No tenir dies de descans.
- No disposar d'ingressos econòmics.

INDICADORS ESPECÍFICS SEGONS FINALITATS D'EXPLOTACIÓ, EN EL CAS DE COL·LECTIUS ESPECIALMENT VULNERABLES

Menors	
<ul style="list-style-type: none"> • No tenir accés a pares o tutors. • Comportaments que no corresponen als propis d'un infant de la seva edat. • No tenir accés a l'educació. • No tenir temps per jugar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Viure separats d'altres nens a indrets que no compleixen requisits mínims d'habitabilitat. • Viatjar sense estar acompanyats per persones adultes. • Viatjar en grups amb persones amb les que no hi ha vincle de parentiu.

Explotació al servei domèstic	
<ul style="list-style-type: none"> • Convivència amb la família per a la qual treballa. • No dinar amb la resta de la família. • No disposar d'espai privat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dorm en un espai compartit o inadequat. • No abandona la casa per motius personals o no ho fa sense la persona per a la qual treballa.

Explotació sexual	
<ul style="list-style-type: none"> • Ser de qualsevol edat, segons el lloc i el mercat. • Anar acompanyades quan van i tornen del lloc de feina. • Treballar moltes hores al dia i no disposar de dies lliures. • Dormir al mateix lloc on treballen. • Saber dir només paraules relacionades amb el sexe en la llengua local o en la llengua del grup de clients. • No tenir diners en efectiu propi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Viure o viatjar en grup, a vegades amb altres dones que no parlen el mateix idioma. • Tenir poques peces de roba. • Tenir peces de roba pròpies que s'utilitzen habitualment per al treball sexual. • No disposar de documentació. • Hi ha proves que les presumptes víctimes han mantingut relacions sexuals sense protecció i/o amb violència.

Explotació laboral	
<p><i>Les persones víctimes de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació laboral són generalment obligades a treballar en sectors com l'agricultura, la construcció, l'entreteniment, la indústria de serveis i els tallers de manufactura clandestins.</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Viure en mateix lloc on treballa. • Viure en llocs deteriorats i inadequats (instal·lacions agrícoles o industrials...). • No estar degudament equipades per a la feina que realitzen: per exemple, no disposar d'equip protector o peces de roba d'abric. 	<ul style="list-style-type: none"> • No tenir accés a ingressos. • No tenir contracte de feina. • Llargues jornades de feina. • Dependre de la persona per a la qual treballa per al trasllat o allotjament. • No tenir elecció per a l'allotjament. • No poder moure's lliurement.

Mendicitat i comissió de delictes	
<ul style="list-style-type: none"> • Ser nens/es, persones grans que demanen almoina en llocs públics i mitjans de transport. • Ser nens/es que transporten i/o venen drogues il·legals. • Tenir discapacitats físiques (i que aquestes que semblin ser el resultat de mutilacions). • Ser nens/es de la mateixa nacionalitat o origen ètnic que es mobilitzen en grans grups acompanyats de pocs adults. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ser menors no acompanyats que han estat “trobat” per un adult de la mateixa nacionalitat o origen ètnic. • Participar en activitats de grups de delinqüents organitzats. • Viure amb adults que no són els seus pares o tutors legals. • Sorgiment de noves formes de delictes relacionats amb grups organitzats.

En la majoria de casos de TEH, és més important la reacció i/o el comportament que acompanya la resposta que la resposta en si mateixa (silencis, versions contradictòries, nerviosisme, etc). Les situacions de tràfic d'éssers humans suposen **una deshumanització i un control molt fort** sobre la persona explotada **que resulta molt difícil de verbalitzar**. El principal repte de les professionals que tenen el primer contacte amb víctimes de TEH consisteix en fer una detecció precoç d'aquestes situacions per tal de:

- **No cronificar** situacions d'explotació.
- **No revictimitzar** amb multiplicitat d'intervencions i professionals.
- Oferir una **intervenció adaptada a les necessitats específiques** de les persones.

- Cal tenir en compte que **la persona pot venir acompanyada als serveis per un controlador/a de la xarxa, que es presenta com a intèrpret, amic, familiar o altre.**

3.1.3. La detecció en altres grups socials que requereixen especial atenció

A més de les raons exposades anteriorment, es pot sol·licitar protecció internacional per circumstàncies que sovint no es tenen en compte.

- **No tenir accés al tractament i l'atenció mèdics** adequades per a mantenir la vida. Aquest és el cas, per exemple, de persones que no poden accedir al tractament farmacològic per al VIH, ja que els seus governs o els organismes en matèria de salut al seu país no el proveeixen, o no de manera integral o suficient;
- Des d'un punt de vista estructural, **la persecució per motius de gènere exercida** per part d'agents estatals i no estatals pot manifestar-se mitjançant la imposició de lleis i normes socials, religioses o culturals discriminatòries; o mitjançant penes o càstigs desproporcionats per transgredir aquest tipus de lleis i normes tant en l'entorn privat

com públic.

- La violència sexual, la violència intrafamiliar, la violència en l'àmbit comunitari i social (feminicidi, mutilació genital femenina, matrimoni forçat, incineració de vídues, esterilització forçada, coerció a l'avortament selectiu, lapidació...) i el tràfic de persones amb fins d'explotació sexual són algunes de les formes de persecució que pateixen amb freqüència **les dones**. Quan el govern del seu país no és capaç de proveir-los protecció legal i efectiva, aquestes poden recórrer a la protecció internacional.

3.1.3.1. Desplaçament forçat de menors no acompanyats

Segons Unicef, a nivell europeu i durant la primera meitat de 2016, gairebé el 70% dels nens i les nenes que buscaven asil a la Unió Europea i la zona de lliure trànsit estaven fugint dels conflictes a la República Àrab de Síria, Afganistan i Iraq. Els 5,4 milions de nens i nenes migrants a Europa representen únicament el 7% de tots els migrants de la regió.

A nivell mundial, més de 50 milions de nens i nenes han creuat les fronteres o s'han hagut de desplaçar forçosament ².

11 milions són refugiats i sol·licitants d'asil, d'ells el 50% provenia només de dos països: de Síria i Afganistan. El 2015, més de 96.000 menors no acompanyats/es van sol·licitar asil a Europa; representen un 7% del total de sol·licituds i multipliquen per quatre la xifra de 2014. A Espanya en van ser, tan sols, 65 nens i nenes.

3.1.3.2 La protecció internacional de menors no acompanyats a Catalunya

Durant l'any **2014 cap dels infants tutelats per la DGAIA va sol·licitar protecció internacional** i en l'any **2015 tan sols 6 van ser informats i assessorats per tramitar-ne la sol·licitud** ³.

El baix percentatge de nens i nenes sol·licitants d'asil al nostre país posa de manifest, en la línia indicada pel Síndic de Greuges, que hi ha un **dèficit en la detecció**, per **manca de formació dels i les professionals que intervenen en primera instància**.

Les Directrius de Protecció Internacional de l'ACNUR subratllen que la **definició de refugiat** continguda en l'Estatut dels Refugiats i en el seu protocol **s'ha interpretat "a la vista d'experiències de persones adultes"** i això ha comportat que **"moltes de les sol·licituds de la condició de refugiat realitzades pels nens han estat incorrectament avaluades o generalment passades per alt"**.

Els i les menors sol·licitants d'asil ha de manifestar un temor fonamentat de persecució pels motius enunciats a la Convenció i a la Llei espanyola reguladora de l'asil i la protecció subsidiària. Segons el criteri del Comitè dels Drets de l'Infant de l'ONU ⁴, la definició de refugiat "[...] s'ha

² UNICEF (2016): Uprooted. The growing crisis for refugee and migrant children [web]. URL: https://www.unicef.org/publications/files/Uprooted_growing_crisis_for_refugee_and_migrant_children.pdf

³ Síndic de Greuges (2016): Informe sobre els Drets de l'Infant. Novembre 2016 [web]. URL: http://www.sindic.cat/site/unit-Files/4246/Informe%20infancia_16_ok.pdf

⁴ Comitè de los Derechos del Niño (2005): OBSERVACIÓN GENERAL N° 6 (2005): Trato de los menores no acompañados y separados de su familia fuera de su país de origen [web]. URL: <http://www.acnur.org/fileadmin/Documentos/BDL/2005/3886.f?file=fileadmin/Documentos/BDL/2005/3886>

d'interpretar tenint presents l'edat i el gènere i en vista dels motius concrets, les formes i manifestacions de la persecució soferta pels menors.

- La persecució per raons de parentiu,
- El reclutament de menors a les forces armades,
- El tràfic de menors amb fins de prostitució,
- L'explotació sexual dels menors o la mutilació genital femenina,

Constitueixen totes elles **formes i manifestacions de persecució específicament infantil**, que poden justificar la concessió de la condició de refugiat si aquests actes són subsumibles en un dels motius estipulats en la Convenció de 1951".

Adicionalment, val a dir que el criteri aïllat de la minoria o majoria d'edat pot conduir a formes de discriminació, motiu pel qual cal valorar "a més de l'edat, factors com ara drets específics dels nens, l'etapa de desenvolupament, coneixement i / o memòria de les condicions al seu país d'origen, i vulnerabilitat, també han de ser considerats per a assegurar l'aplicació apropiada del criteri d'elegibilitat per a la condició de refugiat".

Per exemple, quan parlem de "persecució" considerem greus violacions de drets humans, però el dany avaluat ha de ser valorat **des de la perspectiva de l'infant**, així **els maltractaments poden no arribar al nivell de persecució en el cas d'un adult, però pot ser-ho per al cas d'un o una infant**.

Dit això, s'entendrà que "una valoració precisa requereix de tots dos, una anàlisi actualitzada i coneixement de les circumstàncies específiques del nen al país d'origen, incloent l'existència de serveis de protecció de la infància".

Ser jove i vulnerable pot fer a una persona **especialment susceptible a la persecució**. Per tant, pot haver-hi casos excepcionals per a això aquestes directrius són també rellevants **encara que el o la sol·licitant tingui 18 anys d'edat o sigui lleugerament més gran**.

Finalment, destacar el següent:

1. Per tal que un o una menor no-acompanyat/da a pugui sol·licitar protecció internacional, **cal que sigui assistit/da per un/a tutor/a**, que en el cas de Catalunya serà un/a professional de la **DGAIA**.
2. Cal tenir present que **l'autorització de residència** que es tramita com als i les menors **ÉS COMPATIBLE amb la sol·licitud de protecció internacional**, ja que una cosa és una autorització de residència i una altra molt diferent que es valorin les circumstàncies personals, els motius de fugida del país i el risc que es corre de ser retornats/des al país d'origen.

**Altres factors de vulnerabilitat
que cal tenir en compte
en la derivació a recursos
especialitzats**

4. Altres factors de vulnerabilitat que cal tenir en compte en la derivació a recursos especialitzats

4.1. Persones amb necessitats de protecció internacional afectades per contextos i processos traumàtics

Les persones amb necessitats de protecció internacional que es troben a Catalunya, **en molts casos han patit situacions de vulneració de drets humans**, tant als seus **països d'origen** com en els **països de trànsit o de destinació**, que poden donar lloc a trastorns de salut mental com atacs de pànic, trastorns d'ansietat, estrès i/o estrès posttraumàtic, entre d'altres. Per aquest motiu, és imprescindible garantir-los una acollida adaptada a les seves necessitats específiques, prenent en consideració les experiències que han viscut i derivant-les a recursos professionals i especialitzats adaptats a les seves situacions personals.

És possible que, si no es tenen en compte aquestes especificitats, aquestes persones **es vegin revictimitzades i tinguin dificultats a accedir a la protecció internacional** per no haver rebut l'atenció necessària.

Persones afectades per processos i contextos traumàtics

Entenem per **procés traumàtic** el conjunt d'esdeveniments dolorosos i/o estressants que emergeixen en el marc de les relacions interpersonals significatives i que transcendeixen les experiències habituals dins d'aquest marc.

Els seus continguts, repetició i cronicitat esgoten els recursos naturals de les persones (biològics, psicològics i socials) destinats a calmar l'estrès i el dolor, així com a elaborar els seus significats, és a dir, dotar-los de sentit. Aquests processos malmeten o destrueixen l'estructura biològica, psicològica i social e les persones en totes les àrees.

Quan es tracta de persones amb necessitats de protecció internacional afectades per contextos i processos traumàtics, passats alguns mesos o anys després dels fet traumàtics, pot donar-se el cas que:

- Moltes persones no sàpiguen que estan afectades.
- No totes les persones presentin els símptomes que ens alerten.
- No en totes les persones els símptomes es presentin com a "alertants".
- No totes les persones presentin aquests símptomes com a resultat de les experiències de violència viscudes.
- No totes les dificultats que pugui experimentar alguna persona són producte dels fets traumàtics viscuts, tot i haver-ne estat afectats/des,
- No totes les persones saben que poden rebre ajuda de manera àgil a la xarxa pública d'atenció social i a la de salut, així com a les organitzacions especialitzades.
- No totes les persones creuen que tenen dret a rebre ajuda.
- No totes les persones volen rebre ajuda.

Factors de vulnerabilitat de les persones amb necessitats de protecció internacional afectades per contextos i processos traumàtics

- **Història de vida amb esdeveniments traumàtics:**

1. Experiències traumàtiques a la infantesa (maltractament, abús sexual, abandonament, etc.)
2. Antecedents d'altres fets traumàtics en el passat (accidents, incidents crítics, guerres, emigració, desarrelament, etc.)

- **Manifestacions de processos traumàtics interpersonals (trauma complex)**

3. Trastorns psiquiàtrics anteriors i/o actuals (ansietat, depressió, addiccions, trastorn d'estrès posttraumàtic, etc.).

El trauma complex implica l'exposició a múltiples episodis traumàtics que tenen lloc en el si de la família i/o la comunitat. Aquesta exposició es dona de manera simultània o seqüencial i crònica. S'inicia a la primera infància, provocant alteracions en la cognició (atenció i memòria), la regulació de les emocions (ràbia, ira), la percepció de si (culpa i vergonya), la visió sobre els altres i el sentit de viure (desesperança i manca de futur)⁵.

⁵ Cook A., Blaustein, M., Spinazzola, J., & van der Kolk, B. (2003). Complex trauma in children and adolescents: White paper. Allston, MA: National Child Traumatic Stress Network, Complex Trauma (NCTSN).

• **Socials:**

- 4. Aïllament
- 5. Falta de suport familiar
- 6. Escassa xarxa social / relacional
- 7. Necessitats NO cobertes: d'informació, socials, econòmiques, mèdiques, legals, psicològiques, etc.

Conseqüències en les persones afectades per contextos i processos traumàtics, d'alt impacte emocional, que cal tenir en compte en la derivació:

Reaccions Fisiològiques	Reaccions Emocionals	Reaccions Comportamentals	Reaccions Cognitives
Mecanismes fisiològics de resposta a l'estrès (taquicàrdia, tensió muscular, opressió toràcica, hiperventilació, sudoració excessiva, etc).	Tristesia, ràbia, culpa, vergonya, por, confusió, inseguretat, frustració, irritabilitat, apatia o indiferència (no mostra emocions).	Hiperactivitat (excitació), acceleració, moviments exagerats, o hipoactivitat (apatia, desgana, lentitud, inhibició) Possible agressivitat. Expressa tenir problemes de son i d'alimentació (falta o excés de gana).	Dificultats d'atenció, concentració, memòria i presa de decisions. Dispersió, confusió, desconfiança, estat d'hiper-alerta i d'hipercontrol.

Síntomes que poden persistir en persones adultes:

- Records angoixants, involuntaris i invasius
- Malsons en relació als contextos i processos traumàtics viscuts
- Sensació de reviviscència dels fets
- Conductes d'evitació: no voler parlar ni recordar llocs, converses, activitats ni persones relacionades amb el seu passat traumàtic
- Persistència de por, culpa, vergonya, ira
- Desinterès i/o abandonament d'activitats i tasques habituals quotidianes
- Desinterès i/o abandonament dels vincles socials
- Incapacitat d'experimentar satisfacció, humor, alegria, amor
- Conductes imprudents, impulsives i auto agressives
- Atacs d'agressivitat verbal i/o física
- Necessitat d'estar en constant alerta, hipervigilància
- Alteració de la son
- Estat d'ànim depressiu
- Dolor abdominal
- Sensació de no tenir control de l'entorn
- Dificultats per confiar en els i les professionals

Annexos

5. Annexos

5.1. Marc jurídic de la protecció internacional a l'Estat espanyol

A EUROPA

- DIRECTIVA 2011/95/UE DEL PARLAMENTO EUROPEO Y DEL CONSEJO de 13 de diciembre de 2011 por la que se establecen normas relativas a los requisitos para el reconocimiento de nacionales de terceros países o apátridas como beneficiarios de protección internacional, a un estatuto uniforme para los refugiados o para las personas con derecho a protección subsidiaria y al contenido de la protección concedida.
- DIRECTIVA 2013/32/UE DEL PARLAMENTO EUROPEO Y DEL CONSEJO de 26 de junio de 2013 sobre procedimientos comunes para la concesión o la retirada de la protección internacional.
- DIRECTIVA 2013/33/UE DEL PARLAMENTO EUROPEO Y DEL CONSEJO de 26 de junio de 2013 por la que se aprueban normas para la acogida de los solicitantes de protección internacional.

A ESPANYA

- Ley 12/2009, de 30 de octubre, reguladora del derecho de asilo y la protección subsidiaria.

A CATALUNYA

- Pla de Protecció Internacional a Catalunya (28 de gener de 2014)
- Pla de Ciutadania i de les Migracions (2017-2020)
- Llei 10/2010, de 10 de maig, d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya

5.2. Com es regula la situació de les persones víctimes de tràfic d'éssers humans?

El tràfic d'éssers humans, a nivell estatal, està regulat en la següent normativa:

Art. 177 bis, Codi Penal

El tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació (Article 177 bis del Codi Penal) consisteix en la captació, el transport, el trasllat, l'acollida o la recepció de persones, inclòs l'intercanvi o transferència de control sobre aquestes persones, quan s'utilitzi la violència, la intimidació o l'engany, o s'abusi d'una situació de superioritat o de necessitat o vulnerabilitat d'una víctima – ja sigui nacional o estrangera – o quan es doni l'entrega o recepció de pagaments o beneficis per assolir el consentiment de la persona que posseeixi el control sobre la víctima, amb una de les finalitats següents:

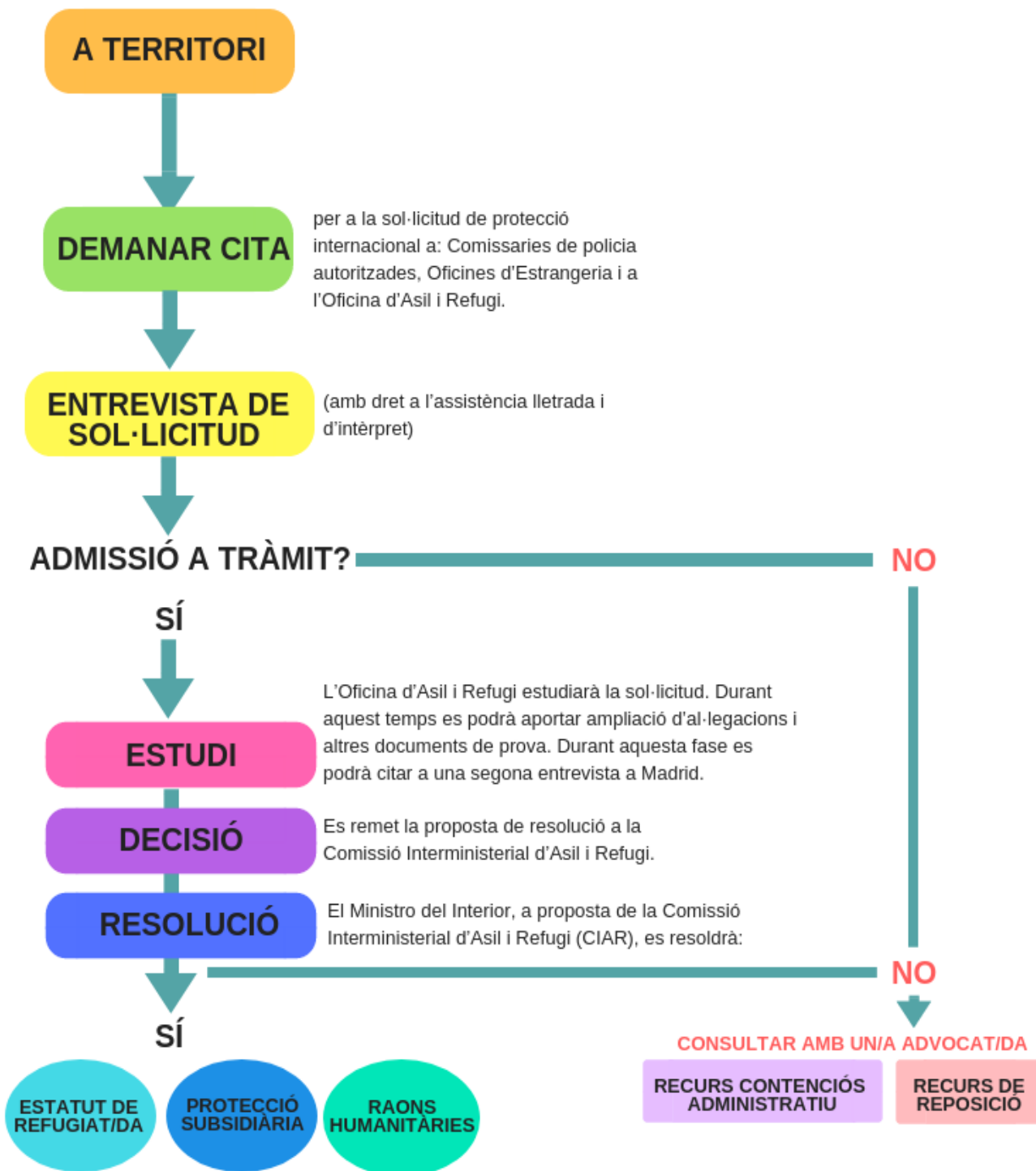
- La imposició de **treball o serveis forçats**, l'esclavitud o pràctiques similars, la servitud o la mendicitat.
- L'**explotació sexual**, inclosa la pornografia.
- L'explotació per a la **comissió de delictes**.
- L'**extracció d'òrgans** corporals.
- La celebració de **matrimonis forçats**.

Art. 59bis de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social. Aquesta norma preveu la possibilitat que les víctimes de tràfic d'éssers humans regularitzin la seva situació administrativa i estableix el procediment que cal seguir en conformitat amb el reglament que el desenvolupa. De manera molt resumida, cal tenir en compte el següent:

- a) La identificació de les víctimes de tràfic d'éssers humans correspon a les forces i cossos de seguretat de l'Estat.
- b) Un cop són identificades, les víctimes de tràfic d'éssers humans poden obtenir:
  - Permís de residència i de treball per col·laboració policial
  - Permís de residència i treball per situació personal

En qualsevol cas, l'autorització és provisional i per circumstàncies excepcionals. Per motius de protecció no apareix el motiu específic a la targeta d'identitat d'estrangers (TIE). Aquest procediment i/o estatus **ÉS COMPATIBLE** amb la sol·licitud de protecció internacional i es poden iniciar simultàniament, en cas que compleixi els requisits. No és estrany, doncs, que una persona víctima de tràfic d'éssers humans tingui Targeta d'Identificació d'Estrangers per una banda i targeta vermella com a sol·licitant d'asil per una altra.

5.3. PROCEDIMENT DE PROTECCIÓ INTERNACIONAL

5.4. Models de documents identificatius de persones sol·licitants i beneficiàries de protecció internacional

DELEGACIÓN DEL GOBIERNO A DELEGACIÓN DEL GOBIERNO EN
 SUBDELEGACIÓN DEL GOBIERNO A OFICINA DEL GOBIERNO EN
 D' ESTRANGERIA OFICINA DE EXTRANJERIA

 GOBIERNO DE ESPAÑA

 MANIFESTACIÓN DE VOLUNTAD DE PRESENTAR SOLICITUD DE PROTECCIÓN INTERNACIONAL

Este documento acredita la intención del filiado de presentar solicitud de Protección Internacional y AUTORIZA al titular a permanecer en España hasta la fecha de caducidad, que será la fecha de la cita que se indica.

Nombre: _____ Nº Pasaporte: _____
 Apellidos: _____ Fecha Exped: _____ Fecha Cad: _____
 Hijo de: _____ y Dirección: _____
 Fecha de Nacimiento: _____ y Telef: _____
 Lugar y País: _____ Menores que lo acompañan: _____
 Nacionalidad: _____

Por lo que deberá comparecer en las Dependencias Policiales de la C/ _____ n.º _____ C/ _____
 de _____ el día _____ a las _____ horas

para presentar formalmente la solicitud de protección internacional y de este modo, formalizar su petición mediante entrevista personal de acuerdo con lo establecido en el artículo 17 de la Ley 12/2009, de 30 de octubre, reguladora del derecho de asilo y de la protección subsidiaria.

MUY IMPORTANTE

Este documento, que no supone la presentación formal de la solicitud de protección internacional, **GARANTIZA la "no devolución" de su titular** hasta la fecha en que haya comparecido formalizado dicha solicitud o hasta la fecha de su caducidad.

A la fecha de citación arriba indicada, su titular, tiene la obligación de personarse en el lugar donde haya sido citado y presentar formalmente la solicitud de Protección Internacional. La no comparecencia en el día citado, implica la pérdida de cualquier derecho derivado de este documento, entre ellos el de garantizarle la "no devolución" referido en el párrafo anterior.

El interesado deberá entregar el presente documento el día en que formalice la solicitud de protección internacional.

Este documento carece de validez para el cruce de fronteras (Reglamento CE862/2006, Código de Fronteras Schengen y Acuerdo de Adhesión de España al acervo Schengen).

El interesado, deberá de portar este documento, junto con su pasaporte, teniendo la obligación de exhibirlo cuando sea requerido.

DOCUMENTOS A APORTAR:
 -8 fotos tamaño carné.
 -Original y dos copias del pasaporte (de todas las páginas que contengan alguna información) y/o del documento de identidad.
 -Escrito de alegaciones y/o documentos o elementos de prueba en apoyo de su solicitud. (original y dos copias).
 -En el caso de familias, documentación que acredite el vínculo familiar. (original y dos copias).

Barcelona, _____ de _____ de 201

EL FUNCIONARIO _____ EL SOLICITANTE _____

La "Manifestació de voluntat de presentar la sol·licitud de protecció internacional" és el primer document amb el qual s'identifica a la persona sol·licitant i en el qual se li comunica la citació per a formalitzar la seva sol·licitud mitjançant una entrevista personal. Aquest document no autoritza a treballar.

RºSºNº;
Expediente. Nº
N.I.E.:

Fecha Exp.-

RESGUARDO DE PRESENTACION DE SOLICITUD

DE PROTECCIÓN INTERNACIONAL
(Art. 18.1 a) Ley 12/2009)

CONTENIDO:

NOMBRE:
APELLIDO 1:
APELLIDO 2:
Nº de Pasaporte:
FECHA DE NACIMIENTO:
LUGAR:
PAIS:
NACIONALIDAD ACTUAL:

DOMICILIO:

Nº EXPEDIENTE OAR:

VALIDEZ inicial hasta:

PRÓRROGA hasta:

ADVERTENCIAS:

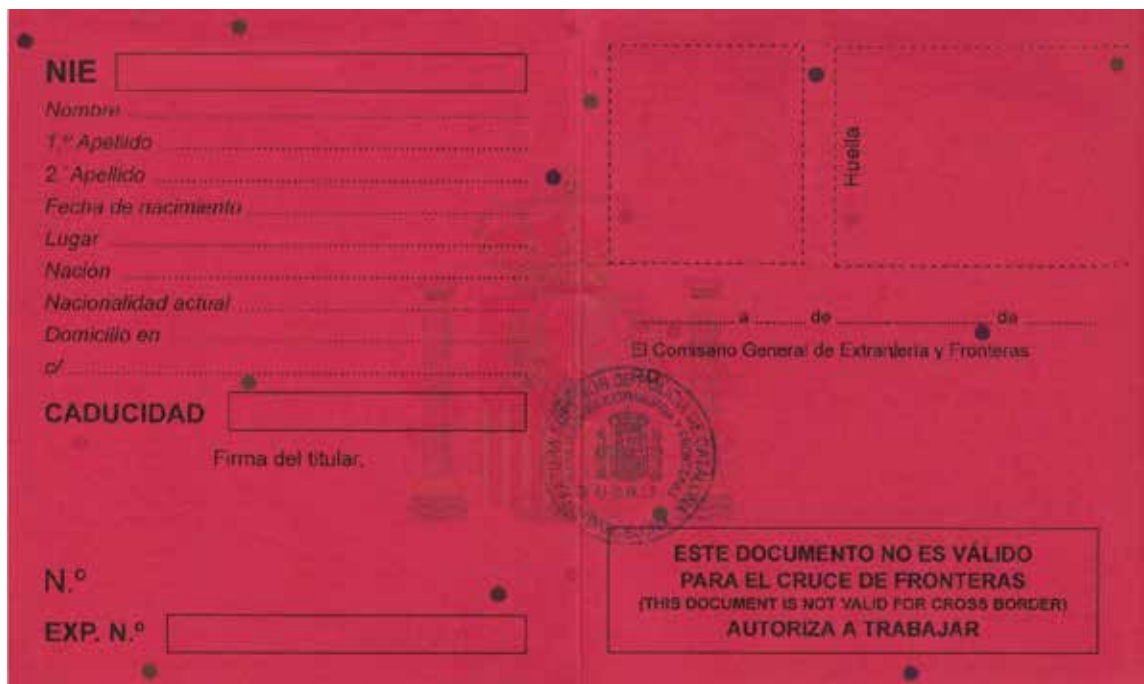
- Este documento no supone la admisión a trámite de la solicitud de protección Internacional y garantiza la "no devolución" de su titular.
- A la fecha de su caducidad el titular deberá comparecer ante la dependencia que lo expidió. En caso de incomparecencia o de no atender las comunicaciones que se le efectúen en su domicilio se procederá al archivo de la solicitud.
- Este documento carece de validez para el cruce de fronteras (Reglamento CE 562/2006, Código de Fronteras Schengen y Acuerdo de adhesión de España Al acuerdo Schengen).

Un cop ha dut a terme l'entrevista, la persona sol·licitant rep el "Resguard de la presentació de sol·licitud de protecció internacional", que tindrà validesa fins que se li expedeixi el document identificatiu que es coneix com a "targeta vermella". Aquest document no autoritza a treballar.

La primera targeta vermella té validesa per 6 mesos i NO autoritza a la persona titular a treballar.

Després dels primers mesos, la persona sol·licitant obté una segona targeta vermella, que li concedeix l'autorització per treballar.

5.5. Directori d'entitats i serveis públics especialitzats

Atenció! No tots els serveis o entitats ofereixen atenció jurídica i social directa sense derivació o cita prèvia. Per a qualsevol consulta o derivació, contacteu **SEMPRE** prèviament per telèfon o correu electrònic.

Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR)

ccar@ccar-ccar.org – 93 301 25 39 (Barcelona), 93 725 30 51 (Sabadell), 93 833 69 25 (Sant Boi de Llobregat).

Accem

barcelona@accem.es – 93 409 90 74.

Creu Roja Catalunya

informacio@creuroja.org - 93 256 38 00 (Barcelona).

Fundació Germà Tomàs Canet, Ordre Hospitalària Sant Joan de Déu

solidaritat@tomascanet.com – 93 652 47 90.

Moviment per la Pau

catalunya@mpdl.org – 93 305 71 73.

Fundación Cepaim

barcelona@cepaim.org – 93 487 38 16.

Fundació APIP – ACAM

fundacioapipacam@fundacioapipacam.org – 93 317 16 14.

Fundació Privada Bayt al-Thaqafa

bayt@bayt-al-taqhafa.org – 93 319 88 69.

Serveis municipals (Província de Barcelona)

Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats (SAIER)

saierinfo@bcn.cat - 93 256 38 00

Servei Ciutadà d'Acolliment a Immigrants (SCAI – Ajuntament de Sabadell)

scai@scaisabadell.org - 93 727 29 75

Serveis i entitats especialitzats en l'atenció a col·lectius específics

Associació ACATHI – Migració, refugi i diversitat LGTBIQ+
acathi@acathi.org - 931931353

SICAR cat – Adoratius
sicar@adoratrius.cat – 679 65 40 88

Serveis d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA – Ajuntament de Barcelona)
sara@bcn.cat – 93 291 59 10

SARA Jove (per a joves d'entre 12 i 17 anys)
sara.jove@bcn.cat – 93 291 59 10

ABITS – Agencia para el Abordaje Integral del Trabajo Sexual
abits@bcn.cat – 93 256 46 15

Unitat de tràfic d'éssers humans (Ajuntament de Barcelona)
unitatTEH@bcn.cat

Salut mental

Associació EXIL
exilspain@pangea.org – 93 238 57 60

Programa d'Atenció a la Salut Mental de les Persones Immigrades (SATMI - Hospital Sant Joan de Déu)
pssjd@pssjd.org – 93 640 63 50

Servei d'Atenció Psicopatològica i Psicosocial a Immigrants i Refugiats (SAPPIR – Hospital Sant Pere Claver)
sappir@fhspereclaver.org – 93 442 30 00

l'Asil és un dret universal

ASIL.CAT

ENTITATS ADHERIDES

ACATHI
ACCEM
FUNDACIÓ ACSAR
COMISSIÓ CATALANA D'AYUDA AL REFUGIAT (CCAR - CEAR)
CENTRO EXIL
PEN CATALÀ
SICARCAT

MEMBRES OBSERVADORS

COMITÈ CATALÀ DEL ACNUR
CREU ROJA CATALUNYA

ASIL.CAT

Amb el suport de:

Ajuntament de
Barcelona

